

"La dreta crea una visió esbiaixada del passat"

'La temptació de la memòria', premi d'assaig Joan Fuster, revisa les manipulacions, perversions i corrupcions de la història medieval dels valencians en favor d'interessos polítics.

Pau Viciano (Castelló, 1963) és doctor en Història medieval a la Universitat de València; prepara, a la Universitat Denis Diderot de París, un projecte d'investigació sobre l'agricultura mediterrània en el seu pas de l'Edat Mitjana a la Moderna. Però amb *La temptació de la memòria* obre els seus coneixements a un públic no especialitzat. Viciano ha recreat, també a Tres i Quatre i juntament amb d'altres autors, *L'univers dels prohoms*, un retrat de la vida valenciana medieval.

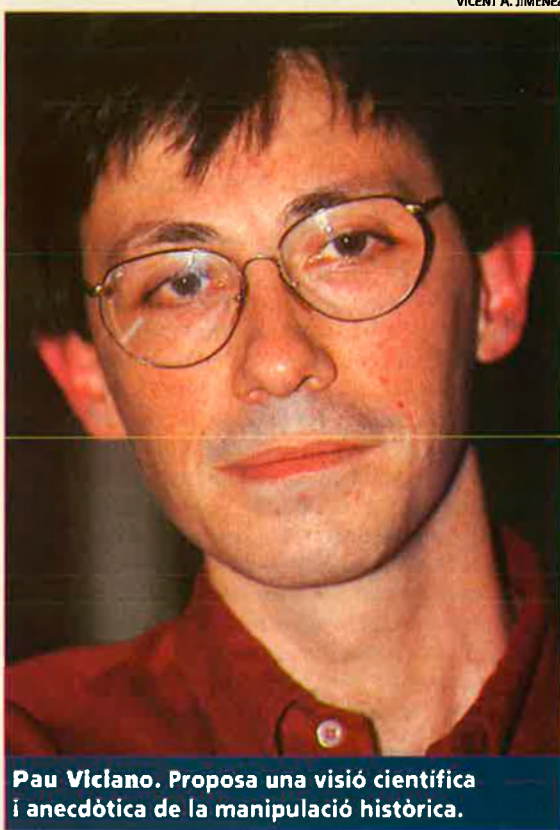
— *L'assaig acota la visió de l'edat mitjana que es percebia entre el 1875 i el 1975. Per què aquests cent anys?*

—Són les dates entre la primera restauració borbònica i la segona, després de la mort de Franco. Després de la primera república, es produeix un moment de creixement econòmic i de certa eufòria cultural. Es creen infraestructures i la renaixença, amb totes les seues mancances, comença a influir en el teixit social. Acabe amb la mort de Franco i el restabliment de la democràcia, que comporta una entrada d'aires nous.

—*La T temptació de la memòria és un títol que causa impacte. Qui tempta què? Quina temptació i, per tant, quin pecat?*

—Havia volgut trobar una fórmula ambigua i suggestiva per a parlar de la història no tant com una disciplina acadèmica sinó des de la perspectiva de la seua importància social. L'assaig pretén reflectir com es crea, però sobretot, com es condiciona i manipula la memòria col·lectiva sota una voluntat o interès polítics.

Per tant, resulta temptador atrevir-se a tenir memòria, a forjar-se una memòria

Pau Viciano. Proposa una visió científica i anecdòtica de la manipulació històrica.

col·lectiva; però, d'altra banda, es corre el perill de pervertir-la, de deformar-la. I el pecat seria aquest: la manipulació per part de certs sectors que intenten utilitzar la història en favor d'objectius polítics determinats. És cert també que la història sempre té un punt d'ideològic, però això és legítim. El que és il·legítim és la deformació abusiva.

—*Done'm alguns exemples.*

—La figura de Jaume I, tan important per a la nostra història, es va reivindicar al segle XIX, com la d'un rei cristià que lluitava per la reconquesta. Per contra, actualment, ha interessat més la seua imatge com a fundador del País valencià. Són visions legítimes que responen

a una ideologia. Ara bé, el que no es pot tolerar és el que es feia a l'època franquista: dir que l'obsessió de Jaume I va ser construir la unitat d'Espanya. O com en les nombroses commemoracions de sants valencians que hi va haver durant els anys 40 en les quals el franquisme va fer de sant Vicent el "forjador de la nueva Espana" i de Lluís Vives, un "pensador anticomunista". Això entra en el terreny de la deformació i de l'abús. En el món de la ficció.

—*La temptació de la memòria revisa, doncs, tots els mites que configuren i vertebraren l'entramat d'un poble.*

—Més que revisar o posar en dubte, vull fer veure que tota producció historiogràfica conté sempre una ideologia, conscient o inconscient, que deforma, a la seua mesura, la realitat, de manera involuntària o, al contrari, més tendenciosa. Com deia Josep Fontana, un gran historiador, la història és objectiva però no imparcial.

Ara bé, quan la ideologia excedeix uns límits, es cau en la manipulació, en l'abús del fet històric. D'alguna manera, denuncie, si es pot dir així, alguns abusos que s'han produït sobre la història valenciana, sobretot durant els anys del franquisme i en altres moments, com en l'actualitat. Avui alguns partits o sectors d'opcions de dreta de València estan creant una visió molt esbiaixada del passat. Vineata per a una gent pot representar un heroi valencianista; per a d'altres, un defensor de la llibertat cívica contra l'abús del poder reial. Però entre aquestes visions legítimes s'ha de denunciar la utilització que se n'ha fet com a escut i símbol per a actituds feixistes violentes.

Eliseu T. Climent